

Oravu a Kysuce opäť spája unikátna úvratová železnička

UŽ OD BUDÚCEHO ROKA SA TURISTI MÔŽU ODVIEZŤ Z ORAVSKEJ LESNEJ DO VYCHYLOVKY

A je to tu. Dávno očakávané sa stalo skutočnosťou. Skúšobná jazda dvoch motorových drezín preverila na konci septembra zrekonštruovaný jedenáskilometrový úsek spájajúci Oravskú lesnú železnicu (OLŽ) v Oravskej Lesnej a Historickú lesnú úvratovú železnicu (HLÚŽ) v Novej Bystrici - Vychylovke

Obe sú súčasťou bývalej Kysucko-oravskej lesnej železnice (KOLŽ).

Na hodinovú prehliadkovú jazdu medzi Oravou a Kysucami sa verejnosť môže tešiť s príchodom budúročnej letnej turistickej sezóny. „Absolvovali sme prvú skúšobnú jazdu po rekonštrukcii časti vzácnnej a unikátnej lesnej úvratovej železničky. Dnes sú na svete dve takéto úvratové železnice. Jedna je na kysucko-oravskom pomedzí a druhá je v Peru. Zrealizovaním trojročného projektu uvádzame železničku do života. Ale už nie pre pôvodný účel, ktorým bolo zväzanie dreva, ale pre turisticko-historickým dedičstvom podmienený účel. Aby sme návštevníkom ukázali, ako sa tu ťažilo drevo, akí boli naši predkovia umní a zdatní,“ povedal po vystúpení z vozňa predseda Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK) Juraj Blanár.

Koľko stála oprava unikátu?

Nebolo by to však možné bez zásadných investícií, ktoré do oboch železníc putovali. Počas trojročného projektu rekonštrukcie 4,1 kilometrovej trate sa na kysuckej strane prefinancovalo 450 000 eur, z čoho tvorili 390 000 eur prostriedky z fondov Európskej únie a zvyšok predstavovala investícia krajskej samosprávy. „V rokoch 2005 a 2007 sme zrekonštruovali druhú časť trate, zo sedla Beskyd do Tanečníka v Oravskej Lesnej v dĺžke asi 3,5 km a s celou železnicou, rovnako z fondov Európskej únie v hodnote

viac ako 760 000 eur,“ informoval o čerpaní eurofondov do záchran miestnej histórie župan Juraj Blanár.

Do opravy úvratí a železníc investoval Žilinský samosprávny kraj opakovane i z vlastných zdrojov, eurofondov a rôznych dotácií. Jeho hovorca Peter Kubica spresnil, že za posledných osem rokov krajská samospráva investovala do obidvoch častí železničky sumu 2,3 milióna eur. „Teraz sme práve dokončili veľký projekt z regionálneho operačného programu na revitalizáciu úvratí na kysuckej strane a na to, aby sa drezina s turistami mohla dostať až do sedla Beskyd, čiže na oravskú stranu,“ uviedol Peter Kubica.

Samotná rekonštrukcia bola obzvlášť náročná kvôli terénu. Nie však kvôli kopcu, ktorý delí regióny. „Alfou a omegou celej rekonštrukcie železničky je práca s vodou. Možno sa to nezdá, povieť si, že sa tu v prvom rade zapasilo s kopcami, ale treba si uvedomiť, že príroda je tu veľmi krutá a tým najväčším nepriateľom, ktorý je najmä na kysuckej strane sú zosuvy. Zosuvy vznikajú nadmerným hospodárením matky prírody s vodou, ktorá stavia nemalé prekážky budovateľom i obnovovateľom trate. Preto priepusty, ich odvodňovanie, čistenie, drenáže - to je najväčšia záruka toho, že železnička bude fungovať,“ osvetlil najväčšie úskalia práce v teréne trasy železničky riaditeľ Kysuckého múzea v Čadci Miloš Jesenský.

Zaujímavosti na trase

Okrem toho, že návštevník od budúceho roka prežije hodinovú, oddychovú jazdu lesnou železnicou kysuckými a oravskými lesmi, absolvuje tiež pozoruhodné prevýšenie terénu. Zo skanzenu vo Vychylovke do sedla Beskyd je 217 m. Prevýšenie zo sedla Beskyd do Tanečníka je 110 m. „V tom spočíva i unikátnosť lesnej železničky, pretože prevýšenie dosahujeme na trase vďaka systému úvratí. Na trati bude z kysuckej

Skúšobná jazda

Na hodinovú prehliadkovú jazdu medzi Kysucami a Oravou sa verejnosť môže tešiť s príchodom budúročnej turistickej sezóny.

Lákadlo na turistov

Vo vychylovskom skanzene môžu turisti vidieť živé ľudové remeslá, ale aj ochutnať špeciality kysuckej kuchyne.

i oravskej strany premávať drezina, ktorá bola špeciálne navrhnutá a postavená na prepravu ľudí. Je to zároveň i ekologická doprava, pretože spotreba paliva na tomto 11 km úseku z Vychylovky do Oravskej Lesnej bude len jeden liter nafty,“ uviedol zaujímavosti Juraj Blanár.

Trasu jazdy plánujú prevádzkovatelia železničky návštevníkom ozvláštniť. Riaditeľ Kysuckého múzea M. Jesenský, pod ktoré HLÚŽ patrí, hovorí o elektronickom zariadení, ktoré každému

návštevníkovi podá výklad. Na trase uvažujú aj o umiestnení atrakcií. „Celkom určite budeme upozorňovať aj na nie celkom veselé udalosti, ktoré sa odohrávali počas histórie železnice. Dnes už máme zmapované miesta železničných nešťastí, žiaľ aj smrteľných. Takže pietnym spôsobom budeme upozorňovať na to, že k histórii železnice patrí nielen námaha a entuziazmus, ale často aj veľký žiaľ alebo nešťastia,“ dodal Miloš Jesenský.

Mária Jagnešáková, ria-

Mašinky na obdiv

Na Tanečniku si pred jazdou môžete pozrieť zaujímavé lokomotívy a vozne.

Atrakcia na Tanečniku

Najmä deti určite ocenia fotku so psíkom, ktorému „narástlo“ čierne obočie.

ditelka Oravského múzea P. O. Hviezdoslava v Dolnom Kubíne, pod ktoré patrí OLŽ, zdôraznila, že prvý rok skúšobnej prevádzky bude veľmi náročný a využijú ho na prípravu marketingových zaujímavostí pre návštevníkov. „Napríklad, na oravskej strane v sedle Beskyd chystáme goralskú drevenicu, aby sme prezentovali život goralov. Podľa toho, aká bude zima a podmienky počas otvárania sezóny, prvé jazdy by sme mohli s turistami absolvovať začiatkom júna,“ uzavrela.

Z histórie železničky

Kysuckú a oravskú lesnú železnicu vybudovali v rokoch 1915-1918 na prepravu dreva a v roku 1926 vznikla ich spojením KOLŽ. Do roku 1971 slúžila na zväzanie dreva z Bielej Oravy a Bystrickej doliny do Ošadnice. Jej celková dĺžka dosahovala vyše 110 km, z toho tvorila hlavná trať 61 km a zvyšok odbočky. Na konci roku 1971 bola trať z dôvodu zrušenia demontovaná. Okrem 8 km úseku Chmúra - Tanečník, v ktorom sa nachádzal unikátny úvratový systém.

Cestovné zľavy pre zdravotne postihnutých

Žilinský samosprávny kraj poskytuje zdravotne ťažko postihnutým osobám a invalidným dŕžiteľom viaceré zľavy.

Dnes sa pozrime na tie, ktoré sa týkajú tejto skupiny obyvateľov pri cestovaní. Pri jednosmernom cestovní vychádza cena lístka so zľavou v priemere 41% až 46% zo základného cestovného v závislosti od spôsobu platby, teda, či si kupuje cestujúci lístok s kartou alebo

Máte nárok na zľavu

Ak ste držiteľom preukazu ŤZP alebo ŤZP-S cestujete v prímestskej autobusovej doprave vďaka krajskej samospráve lacnejšie.

v hotovosti. Zľavnené cestovné si môžu uplatniť ťažko zdravotne postihnuté osoby, ktoré sú držiteľmi preukazov ŤZP, sprievodca zdravotne ťažko postihnutej osoby - držiteľa preukazu ŤZP-S, rodičia na návštevu zdravotne postihnutých detí, ktoré sú umiestnené v školských, sociálnych alebo zdravotníckych zariadeniach na území Slovenskej republiky.

Zdravotne znevýhodnení občania využívajú zľavy v prímestskej autobusovej doprave. Z celkového počtu preprave-

ných osôb, ktorých bolo v minulom roku v celom Žilinskom samosprávnom kraji takmer 34 miliónov, tvorili viac ako 1,5 milióna prepravených osôb držiteľia preukazov ŤZP a ŤZP-S, čo predstavuje 4,5% z celkového počtu prepravených. Viac ako 130-tisíc cestujúcich tvorili sprievodcovia postihnutých osôb.

Svoj nárok na zľavu môže cestujúci uplatniť na základe preukazu ŤZP a ŤZP-S alebo

preukazom vydaným dopravcom potvrdzujúcim nárok na osobitné cestovné. Nárok na jednosmerné osobitné cestovné - Rodičia na návštevu detí ťažko zdravotne postihnutých - rodič preukazuje potvrdením vystaveným zariadením, v ktorom je dieťa umiestnené. Držiteľ potvrdenia preukazuje svoju totožnosť občianskym preukazom alebo iným preukazom totožnosti.

Text: Z. Stančíková. Foto: archív ŽSK.